

LGS RİTİM

T.C. İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK

SON TUR

SINAVIN
ÖNCE ÇÖZÜLMESİ
GEREKEN
BECERİ TEMELLİ
200 SORU

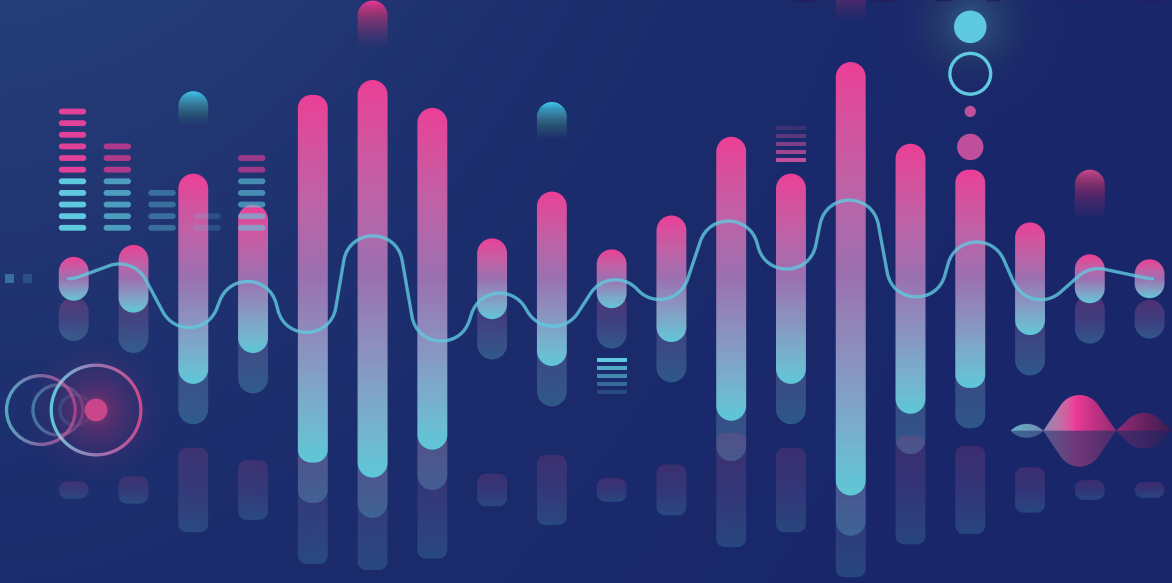
İŞLEYEN ZEKÂ
RİTİM

Selçuk ÇETİN
Ümit KILIÇ
Erhan YILDIZ

LGS RİTİM

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

SON TUR

SINAVDAN
ÖNCE ÇÖZÜLMESİ
GEREKEN
BECERİ TEMELLİ
200 SORU

İŞLEYEN ZEKA
RİTİM

Selçuk ÇETİN
Ümit KILIÇ
Erhan YILDIZ

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

050220 – B1

ISBN: 978 – 605 – 250 – ? – ?

Yayın Koordinatörü
Selim AKGÜL

Yazarlar
Komisyon

Editör
Merve ER

Dizgi
İşleyen Zeka Dizgi Birimi

Basım Yeri

İŞLEYEN ZEK A YAYINCILIK

Ostim Mahallesi, Enerji Caddesi, 1207. Sokak, No: 3/C-D

Ostim, Yenimahalle / ANKARA

Tel: (0850) 302 20 90 • (0549) 814 44 13

ÖN SÖZ

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım ve Sevgili Öğrenciler,

Eğitim öğretim sürecinde öğrencilerimiz çeşitli sınavlarla karşılaşmaktadır. Öğrencilerimizin bu süreci başarılı bir şekilde tamamlamalarında onlara destek olmak amacıyla “İşleyen Zeka Yayınları” olarak uzman bir kadroyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yayın çalışmalarımızı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının yayımladığı öğretim programlarına göre hazırlıyoruz. İçeriklerimizi hazırlarken kazanım eksenli çalışıyor, konu anlatımlarında ve sorularda tüm kazanımları işliyoruz. Kazanım dışında kalan içeriklere ve sorulara yayınlarımızda yer vermiyoruz. Müfredat değişikliklerini anında takip ederek ve yayınlarımızı sürekli güncelleyerek öğrencilere her zaman yeni müfredata göre sunuyoruz.

“İşleyen Zeka Yayınları” olarak yaptığımız ihtiyaç analizleriyle öğrencilerin farklı şekilde oluşan ihtiyaçlarını gidermek için ürün yelpazemizde birbirinden farklı çalışmalara yer veriyoruz. Bu kapsamda “yörünge serisi, tüm dersler konu anlatımı, tüm dersler soru bankası, yaprak test ve denemeler” gibi farklı yayınlarla karşınıza çıkıyoruz.

“İşleyen Zeka Yayınları”nın size en uygun ürününü seçerek sizler de başarıya emin adımlarla koşabilirsiniz. Başarı dilekleriyle...

Selim AKGÜL

Yayın Koordinatörü

selimakgul@isler.com.tr

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

5

2. ÜNİTE

45

3. ÜNİTE

77

4. ÜNİTE

93

5. ÜNİTE

111

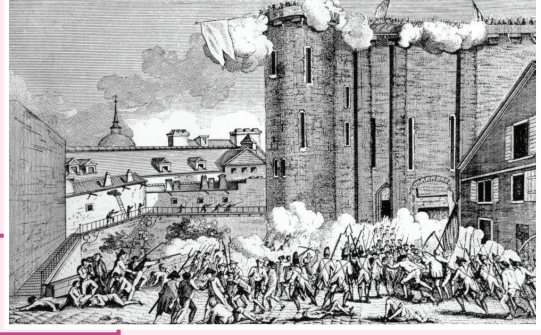
Bir Kahraman Doğuyor

1

ÜNİTE

1.

XVIII. yüzyıl, Avrupa'da bütün gözlerin doğanın ve insanın taşıdığı sırlara çevrildiği bir merak çağıdır. Bu dönemde hemen her sınıftan insan, ortaya konan bilimsel sonuçları büyük bir hayranlıkla takip ediyordu. Halka açık dersler ve sergiler bilim zevkini toplumsal tabana yayıyordu. Eleştirel düşünce ve akıl, bilimsel sorunlar yanında siyasal ve sosyal tüm kurumlara uygulanmaya ve kilisenin otoritesini sarsmaya başladı. Aydınlanmacı düşünürlerin çabaları halkın bilinçlenmesini sağladı, mutluluk ve özgürlük isteklerini artırdı. Yaşanan süreç Avrupa'da ihtilallerin çıkmasına, toplumsal ve siyasal yapıda demokratik gelişmelere zemin hazırladı. Fransız İhtilali, XVIII. yüzyılda Avrupa'da yaşanan bu gelişmelerin önemli bir sonucu olarak ortaya çıktı. Fransa'da asillerin etkin olduğu, eşitsizliğe ve ayrıcalıklara dayanan bir düzen vardı. Burjuvazi, halk kitlelerini ve köylüleri de yanına alarak bu düzeni değiştirmek istemiştir. Filozof ve aydınların düşünceleri de Fransız İhtilali'ne zemin hazırlamıştır.

Bu bilgilere göre Fransız İhtilali öncesinde ve sonrasında ortaya çıkan etkilerle ilgili olarak,

- I. Gerçekleşen bilimsel çalışmaları halk dikkatle takip etmiştir.
- II. Avrupa'da toplumsal hayatta kargaşaların yaşanmasına neden olmuştur.
- III. Ortaya çıkmasında toplum içerisindeki sınıfsal ayrıcalıkların etkisi olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

2. Mustafa Kemal'in düşünce dünyasının oluşumunda yerli ve yabancı bazı aydınlar etkili olmuştur. Aşağıda Mustafa Kemal'in etkilendiği yerli yazarlardan Mehmet Emin Yurdakul ile Ziya Gökalp'e ait bazı şiirler verilmiştir.

Cenge Giderken

...
Tanrım şahit, duracağım sözümde;
Milletimin sevgileri özümde;
Vatanımdan başka şey yok gözümde;
Yâr yatağın düşman almaz, giderim.

Mehmet Emin Yurdakul

Kenan Akyüz, Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi, s.511

Lisan

...
Türklüğün vicdanı bir;
Dini bir, vatani bir
Fakat hepsi ayrılır
Olmazsa lisanı bir
Ziya Gökalp

Kenan Akyüz, Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi, s.705

Mehmet Emin Yurdakul ile Ziya Gökalp'in verilen şiirlerine bakılarak bu şairlerin Mustafa Kemal'i aşağıdaki konulardan hangisinde etkiledikleri söylenebilir?

- A) Vatan sevgisinin oluşmasında
- B) Demokratik olmasında
- C) Millî egemenliğe dayalı bir yönetim kurmasında
- D) Yenilikçi bir karaktere sahip olmasında

İGS Ritim T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük

5

Bir Kahraman Doğuyor

3. Mustafa Kemal'in ilgi alanı çok geniştir. Rüştiye yıllarından itibaren yalnız sınıf geçmek için değil, gelecekte üstlenmeyi düşlediği zor ve önemli görevler için de kendini yetiştirmeye başlamıştır. Matematikteki başarısı mantıklı ve hesabını bilir bir kişilik kazanmasında, edebiyat ve şiire ilgisi düşüncelerini özlü ve etkili bir biçimde açıklayabilen yazar ve konuşmacı olmasında etkili olmuştur. Tarihi sevmesi, bilinçlenmesinin yanında millî duygularının beslenmesini de sağlamıştır. Askerliğe karşı duyduğu yoğun ilgi ise onun liderlik yeteneklerini pekiştirmiştir.

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal'in fikir hayatıyla ilgili,

- I. Öğrenim hayatı boyunca farklı fikir yapıları geliştirmiştir.
II. Çok yönlü bir kişiliğe sahiptir.
III. Sezgileri sayesinde olayları önceden tahmin edebilme yeteneği kazanmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

4. Aşağıda Avrupalı devletlerin, XV. yüzyılın ortalarından itibaren hızla gelişmeye başlamalarına ve Avrupa'nın güçlenmesine katkı sağlayan gelişmeler verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde Avrupa'nın uyanmasında etkili olan gelişmeler hakkında bilgi verilmemiştir?

- A) Osmanlı yönetiminin çağrısıyla alacaklı devletler bir araya gelerek Osmanlı Devleti sınırları içerisinde Düyûn-u Umûmiye adında uluslararası bir teşkilat kurdular.
B) Avrupalı devletler hem Amerika kıtasını keşfettiler hem de doğunun zenginlik kaynağı olarak bilinen Hindistan'a deniz yoluyla ulaştılar. Keşfedilen bu bölgelerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştiler.
C) Avrupa'da ekonomik kalkınmayla birlikte bilim, sanat ve edebiyat da hızla gelişti. Akıl ve bilim ön plana çıktı böylece dogmatik düşünceler sorgulanmaya başlandı.
D) Küçük üretim atölyelerinin yerini büyük fabrikalar, insan gücünün yerini makine gücü aldı. Makineler sayesinde üretim hızla arttı.

5. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ortaya çıkan ve bu isyanları durdurmak için gittikçe şiddetlenen isyanlar devleti dağılma noktasına getirdi. Devleti dağılmaktan kurtarmak isteyen bazı yönetici ve aydınlar bu isyanları durdurmak için çeşitli fikirler geliştirdiler. Bu fikirler şunlardır:

Osmanlıcılık

Bazı aydınlar dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın bütün milletleri kapsayacak bir üst kimlik oluşturmaya çalıştılar. Osmanlıcılık adı verilen bu düşüncenin temelinde gayrimüslimleri devlete bağlı tutma fikri yatıyordu. Bu fikir Jön - Türkler ve İttihatçılar tarafından da desteklendi. Osmanlıcılık fikrinin etkisi ile Tanzimat ve Islahat Fermanları ilan edildi. Kanun-i Esasi kabul edilerek Meşrutiyet yönetimine geçildi.

İslamcılık

Kimi Osmanlı aydınları ise Müslüman milletler arasındaki iş birliğini geliştirmeye çalıştılar. İslamcılık adı verilen bu düşünce ile Müslüman milletleri Osmanlı Halifesi etrafında birleştirmek amaçlanıyordu. Mehmet Akif (Ersoy) ve Padişah II. Abdülhamit tarafından da desteklenen İslamcılık düşüncesi I. Dünya Savaşı yıllarında bazı Arap liderlerinin Osmanlı Devleti'ne isyan etmesi sonucu geçerliliğini kaybetti.

Batıcılık

Avrupa'da bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler bazı Osmanlı aydınlarının yönünü Batı'ya dönmesine neden oldu. Bu aydınlar devletin kurtuluşunu Batılılaşma fikrinde aradılar. Batıcılık adı verilen bu fikrin savunucuları, Avrupa'daki gelişmelerin örnek alınarak devletin modernleştirilmesi gerektiğini düşünüyorlardı. Tefik Fikret gibi aydınlarca savunulan bu düşünce Atatürk Dönemi'nde inkılaplar yapılırken de etkili oldu.

Türkçülük

Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik fikri, bir yandan azınlık isyanlarına neden olurken diğer yandan bir kısım Osmanlı aydınlarında Türkçülük fikrinin doğmasına zemin hazırladı. Bu fikri savunan aydınlar, Türk toplulukları arasındaki iş birliğinin geliştirilmesine önem veriyorlardı. Mehmet Emin (Yurdakul), Ziya Gökalp gibi aydınlarca savunulan bu fikir, azınlıkların ayrılmasıyla daha da güçlendi. Türkçülük fikri, Millî Mücadele'nin kazanılmasında da etkili oldu.

Bu bilgilere bakılarak Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ülkenin içinde bulunduğu durumu düzeltmek amacıyla yöneticiler ve aydınlar çareler aramışlardır.
 B) Türkçülük akımını savunan aydınlar Müslüman milletleri bir araya getirerek dağılmayı önlemeye çalışmışlardır.
 C) Bazı aydınlar dağılmaktan kurtulmanın ancak Avrupa'daki gelişmelerin takibiyle olacağını savunmuşlardır.
 D) Osmanlıcılık fikriyle toplumda eşitlik ön plana çıkartılarak azınlıkların isyan etmelerinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.
6. Mustafa Kemal sadece bir olayın, bir düşünürün veya bir akımın peşinden sürüklenmemiş, değişik düşünce ve gelişmelerden kendine özgü sonuçlar çıkarmıştır. Çok kitap okumuş ve bunları eleştirel gözle değerlendirmiştir. Değişik kaynaklardan beslenen ve yaşamı boyunca geliştirdiği düşünce yapısının esin kaynağı ise her zaman Türk milleti olmuştur.

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşmasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Farklı yazarların fikirlerini aynen kullanmıştır.
 B) Esinlendiği yazarların düşünceleriyle kendisine özgü bir fikir yapısı oluşturmuştur.
 C) Batılı yazarları okumaya olan ilgisi askerlik mesleğine olan merakını azaltmıştır.
 D) Batılı yazarların fikir ve düşüncelerine Türk milletinin fikirlerinden daha fazla önem vermiştir.

Bir Kahraman Doğuyor

7. Mustafa Kemal'in yetiştiği aile ortamı, küçük yaşta babasız kalması, annesi ve kız kardeşi ile yaşadığı güçlükler Mustafa Kemal'in iyi bir asker ve devlet adamı olarak yetişmesinde son derece etkili olmuştur. Karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesi, küçük yaşta geleceği ile ilgili kararlar alması ve aldığı kararların arkasında durması yine çocukluk yıllarından miras kalan özelliklerinden bazılarıdır.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal'in;

- I. kararlı,
- II. mücadeleci,
- III. teşkilatçı,
- IV. ileri görüşlü

kişilik özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) I ve II. B) II ve III. C) I, II ve III. D) II, III ve IV.

8. Aşağıda Mustafa Kemal'in Sofya'da Ataşemiliterlik görevindeyken yaşadıklarıyla ilgili bir durum anlatılmıştır.

Sofya'da Bir Gün

Mustafa Kemal, Sofya'da bir öğle yemeği sonrası ilkbahar yağmurlarının ıslattığı Vitoşa Caddesi'ni geçerek caddeyi kesen ve üzerinde büyükelçiliğin bulunduğu Çar Osvobodik Bulvarı'nda gezintiye çıktı. Şehir parkının yanındaki bir otelin pastanesine oturup bir kahve söyledi. Masalar her zamanki gibi devlet memurları, gazeteci ve avukatlarla doluydu. Bir ara kapıdan içeri özensizce dokunmuş bir kıyafet, kalpak ve çarıklarıyla yaşlı bir köylü girdi. Herkesin bakışları ona çevrildi. Onun girmemesi gereken bu lüks yere girdiği için kapılacağı korkuyu ve şaşkınlığı görmek istiyorlardı. Garsonlar uzun süre onu görmezlikten geldiler. Ancak köylünün inatçı çağırımları sonucunda birisi onun yanına gelerek ona servis yapamayacağını söyledi. Köylünün direktmesi üzerine pastane sahibi gelerek bir şeyler söyledi. Öfkelenen köylü elindeki değneğini kaldırarak: "Beni buradan kovma cesaretini nereden buluyorsunuz? Bulgaristan benim alınımın teri ile doyuyor. Onu koruyan da benim tüfeğim." dedi. Aradan yıllar geçip Türkiye'de inkılap yapıldıktan sonra Mustafa Kemal arkadaşlarına bu olayı anlatıp "İşte Türk köylüsünün de böyle olmasını istiyorum. Bizim köylümüz yurdun efendisi olmadıkça Türkiye ilerlemeyecektir." diyecektir.

Sofya Ataşemiliteri iken kostümlü baloya katıldığı yeniçeri kıyafeti ile (1914)

(Pıraşkeve Paruşev, Atatürk, s.78 - 79)

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal'in yaşadığı olayla ilgili,

- I. Çevresinde gördüğü olayları dikkatle takip etmiştir.
- II. Yaşadığı tecrübeleri hayatının diğer alanlarında kullanma çabası içerisinde olmuştur.
- III. Bulgaristan halkının yaptığı davranışları kendi ülkesindeki vatandaşların yapmaması gerektiğini düşünmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

9. Osmanlı Devleti, XVII. yüzyılın başlarından itibaren ciddi sorunlarla karşılaşarak güç kaybetmeye başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin güç kaybetmesine neden olan gelişmeler aşağıda verilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin güç kaybetmesine neden olan gelişmelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Avrupalı devletlerin yeni ticaret yolları bulma çabaları Osmanlı Devleti'ni ekonomik açıdan olumsuz etkilemiştir.
- B) Milliyetçilik akımının etkisiyle Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan farklı milletler Osmanlı'dan ayrılmak istemişlerdir.
- C) Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlere verdiği paraları geri alması ekonomisinin rahat bir nefes almasını sağlamıştır.
- D) Sanayileşen devletler ürettikleri ürünleri kapitülasyonlar sayesinde Osmanlı ülkesine kolaylıkla ihraç ettiler. Osmanlı toprakları uluslararası ortak pazara dönüştü.

10.

Yeni buluşların üretime uygulanması ile üretimde insan ve hayvan gücünün yerini makineler almaya başladı. Makineleşme ilk olarak İngiltere'de dokumacılık alanında uygulandı. 1784'te James Watt'ın buluşuyla buhar gücünün bütün makinelere uygulanabilir olması yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Makineleşme ve diğer teknik gelişmeler, XVIII. yüzyıl sonlarına gelindiğinde İngiltere'ye diğer ülkeler karşısında büyük bir üstünlük kazandı. Sanayi inkılabı, şehirlerde kurulan fabrikalarla hizmet sektörünü de geliştirdi. Köylerden kentlere göçleri artırdı. Fabrikalarda çalışan insanlar işçi sınıfını oluşturdu. Büyük şirketler kuruldu ve bankacılık sektörü gelişti. Buharlı tren ile buharlı gemi, ulaşım ve iletişimi geliştirdi. Kara yolu ve demir yolu yapımı hız kazandı. Sanayi ürünlerinin ekonomideki payı arttı. Makine gücü, üretimi hızlandırdı ve seri üretime geçildi. Üretim maliyetleri düştü. Artan üretimin ham madde ihtiyacı ve ürünlerin pazarlanması yeni bir sorun olarak ortaya çıktı. Bu sorunu çözmek için dünyanın az gelişmiş ülke ve bölgelerini ele geçirme veya kaynaklarından yararlanma süreci olan sömürgecilik faaliyetleri hız kazandı. Sanayisini yeni tekniklerle güçlendirip çağa uygun hâle getiremeyen ve Avrupa ile rekabet edemeyen Osmanlı Devleti'nde yerli sanayi gelişemedi.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde yerli sanayinin gelişmemesi aşağıdakilerden hangisine sebep olmuştur?

- A) Avrupa devletlerine olan bağımlılıktan kurtulmasına
- B) Avrupalı devletler için iyi bir ham madde ve pazar kaynağı olmasına
- C) Sanayileşen ülkelerin sömürgesi durumuna gelmesine
- D) Ekonomik açıdan dar boğaza girmesine

11.

Osmanlı devlet adamları azınlık isyanlarını önleyebilmek için çeşitli çalışmalar yaptılar. Padişah iradesiyle yayınlanan Tanzimat Fermanı (1839) ile azınlıkların zaten var olan hakları yasal güvence altına alındı. Bu yolla azınlıkların devlete olan bağlılığını artırmak ve devleti dağılmaktan kurtarmak istediler. Ancak bağımsızlık hayaline kapılan azınlıklar, atılan bu adımlara rağmen isyan etmekten vazgeçemediler. Bunun üzerine 1856'da Avrupalı devletlerin de baskısıyla Islahat Fermanı adıyla yeni bir ferman yayınlandı. Bu fermanla azınlıkların hakları genişletildi. Buna rağmen azınlık isyanları önlenemedi. Azınlık isyanları devam ederken XIX. yüzyılın ortalarına doğru Osmanlı Devleti'nde aydın bir grup kendini göstermeye başladı. Fransız İhtilali ile dünyada yayılmaya başlayan hürriyet, eşitlik, adalet gibi fikirlerden etkilenen ve Jön Türkler olarak bilinen bu grup, azınlık isyanlarını önlemek için farklı bir fikir ortaya koydu. Jön Türkler göre azınlıkların isyan etmesinin temel nedeni, padişahın ülkeyi tek başına yönetmesiydi. Onlara göre azınlık isyanlarının önlenmesi için Avrupa'da olduğu gibi bir anayasa hazırlanmalı, meclis açılmalı, bu mecliste azınlıklara da temsil hakkı verilmeli ve padişah ülkeyi bu meclisle birlikte yönetmeliydi. Jön Türkler bu fikre katılmayan padişah Abdülaziz'i tahttan indirdiler. Bir süre sonra, anayasa hazırlama ve meşrutiyet sistemine geçme sözü aldıkları II. Abdülhamit'i padişah yaptılar. II. Abdülhamit verdiği sözü tuttu. Kanun-i Esasi adıyla Türk tarihinin ilk anayasasını hazırlattı. Anayasa hükümleri doğrultusunda Mebusan Meclisi adıyla bir meclis açıldı. Bu mecliste müslümanların yanında azınlıklar da temsil ediliyordu.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti ile ilgili olarak,

- I. Osmanlı Devleti'nin azınlık isyanlarını önleme çabası başarısız olmuştur.
- II. Azınlıkların Osmanlı Devleti'nden ayrılma düşünceleri üzerinde dış güçlerin etkisi olmuştur.
- III. Mebusan Meclisinin açılmasıyla halk yönetime ortak olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

12. Aşağıda Mustafa Kemal'i etkileyen bazı yazarlar ve etkiledikleri fikirler verilmiştir.

Ziya Gökalp	Milliyetçilik
Namık Kemal	Vatanseverlik
Mehmet Emin Yurdakul	Milliyetçilik
Tevfik Fikret	İnkılapçılık
J.J. Rousseau	Yurttaşlık Bilinci
Montesquieu	Cumhuriyetçilik
Voltaire	Bilimsellik, Akılcılık

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Voltaire sayesinde Millî Mücadele hareketini organize etmiştir.
- B) Ülkenin modernleşmesi konusunda Tevfik Fikret'in etkisinde kalmıştır.
- C) Türkçülük düşüncesinin oluşmasında Ziya Gökalp'in katkıları olmuştur.
- D) Demokratikleşme konularında yabancı yazarların etkisinde kalmıştır.

13.

Mahallemizde Binbaşı Kadri Bey adında bir komşumuz oturuyordu. Oğlu Ahmet askerî rüştiyeye devam ediyor ve bu okulun elbiselerini giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle elbise giymeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Onların derecesine ulaşmak için takip edilmesi gereken yolun askerî rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum. O sırada annem Selanik'e gelmişti. Askerî rüştiyeye girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten pek korkardı. Asker olmama karşı çıktı. Giriş sınavı zamanı gelince ona sezdirmeden sınavı verdim ve askerî rüştiyeye kaydoldum. Böylece anneme karşı bir oldubitti yaptım.

(www.atam.gov.tr.) (Sadeleştirilerek düzenlenmiştir.)

Mustafa Kemal'in verilen anısına bakılarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Askerlik mesleğini seçmesinde çevresinden etkilenmiştir.
 B) Ailesinin karşı çıktığı durumlarda dik duruş sergilemiştir.
 C) Meslek seçimini ailesinin istekleri doğrultusunda yapmıştır.
 D) Amacına ulaşmak için kararlı şekilde hareket etmiştir.
14. Aşağıda Trablusgarp Savaşı'nı anlatan harita verilmiştir. Haritada ülkelerin sahip olduğu topraklar aynı renk-
 le gösterilmiştir. İtalya Trablusgarp'ı sömürge olarak kullanmak amacıyla saldırmıştır.

Buna göre haritaya bakılarak,

- I. İtalya, coğrafi olarak kendisine yakın olduğu için Trablusgarp'a saldırmıştır.
 II. Osmanlı Devleti'nin donanma gücü zayıf olduğu için Trablusgarp'a denizden yardım gönderememiştir.
 III. Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp ile kara bağlantısı bulunmamaktadır.
 IV. Osmanlı Devleti'nin üç farklı kıtada toprağı bulunmaktadır.

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve IV. D) I, III ve IV.

15.

 <p>1</p> <p>Mahalle Mektebi 1886</p> <p>Ali Rıza Efendi, küçük Mustafa'yı eşi Zübeyde Hanım'ın ısrarı üzerine 1886 yılında mahalle mektebine yazdırdı.</p>	 <p>2</p> <p>Şemsi Efendi Mektebi 1886</p> <p>Ali Rıza Efendi, bir kaç ay sonra Mustafa'yı modern yöntemlerle eğitim veren Şemsi Efendi Mektebine kaydettirdi.</p>	 <p>3</p> <p>Selanik Askeri Rüştîyesi 1893</p> <p>1893 yılında Askeri Rüştîye sınavlarını kazanan Mustafa, ortaokulu bu okulda bitir. Burada matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey, kendisine başarısından dolayı "Kemal" ismini ekledi.</p>
 <p>4</p> <p>Manastır Askeri İdadisi 1896</p> <p>1896 yılında Manastır Askeri İdadisine kayıt oldu. Bu okulda, şiir ve edebiyat alanında arkadaşı Ömer Naci'den etkilendi. Tarih öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey sayesinde tarihe olan ilgisi hayatının sonuna kadar devam ettirdi.</p>	 <p>5</p> <p>İstanbul Harp Okulu 1899</p> <p>1899 yılında İstanbul Harp Okuluna giren Mustafa Kemal 1902 yılında bu okuldan "Teğmen" rütbesiyle mezun oldu.</p>	 <p>6</p> <p>İstanbul Harp Akademisi 1905</p> <p>1902 yılında İstanbul Harp Okuluna seçilen Mustafa Kemal, buradan da 1905 yılında "Yüzbaşı" rütbesiyle mezun oldu.</p>

Mustafa Kemal'in öğrenim hayatıyla ilgili verilen bilgilere bakılarak,

- I. Mustafa Kemal farklı şehirlerde öğrenim görmüştür.
- II. Öğrenim gördüğü askeri okulların bazılarında askerlik dışındaki alanlarla da ilgilenmiştir.
- III. Öğrenim hayatını İstanbul Harp Okulunda tamamlayarak ilk görev yeri olan Şam'a atanmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

16.

Mustafa'nın doğduğu Selânik, önemli bir liman şehri olmanın yanında demir yolu ile de Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi önemli şehirlere bağlanmaktaydı. Bu durum Selânik'in hem Batı ile etkileşimini kolaylaştırmış hem de sosyal ve kültürel yönden gelişmesine zemin hazırlamıştır. Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplardaki fikirler çok uluslu yapıya sahip olan Selânik üzerinden Osmanlı ülkesine yayılıyordu. Bu yönüyle Selânik, Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiği ve Batı ülkeleriyle etkileşimin en yoğun yaşandığı şehirlerden biriydi. Kısaca Selânik, Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan bir penceresi konumundaydı.

Bu bilgilere ve haritaya bakılarak Mustafa'nın doğduğu Selânik şehriyle ilgili,

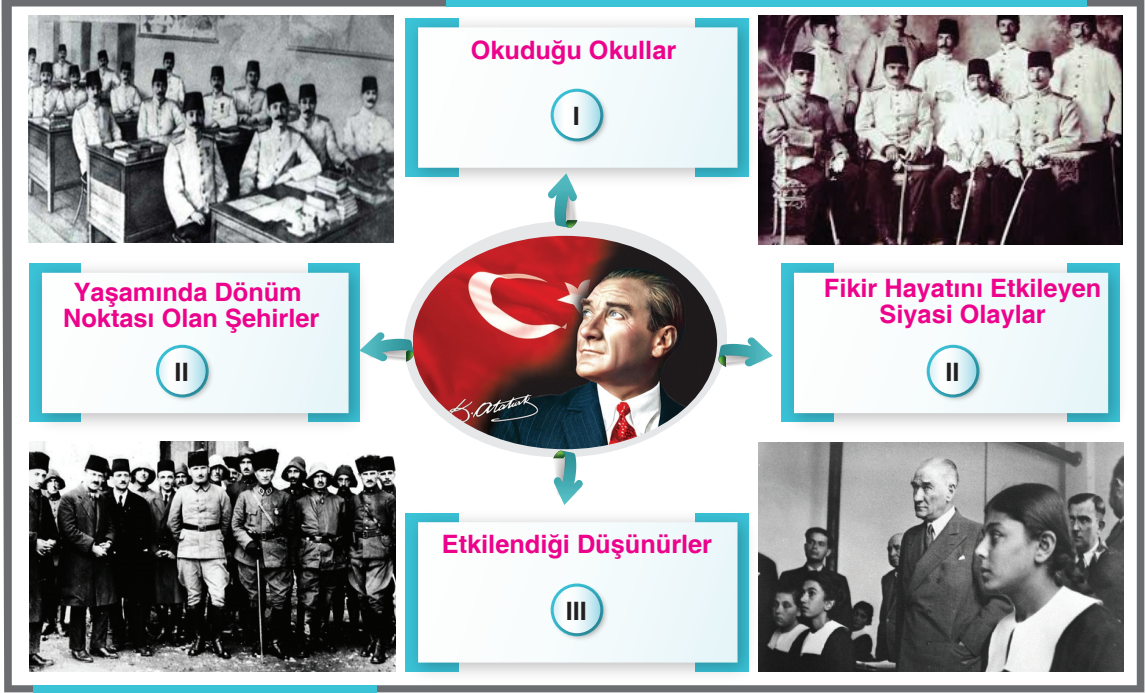
- I. Ticari hayatı canlı olan bir şehirdir.
- II. Avrupa'daki gelişmelerin Osmanlı sınırlarına aktarılmasında köprü görevi görmektedir.
- III. Osmanlı Devleti'nin otoritesinin zayıf olduğu bir şehirdir.
- IV. Toplumsal hayatta farklı kültürel özellikler görülmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve IV. D) I,II ve IV.

17.

Mustafa Kemal'in hayatını etkileyen durumlarla ilgili numaralandırılmış yerlere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

I	II	III	IV
A) Selanik Askerî Rüştiyesi	II. Dünya Savaşı	Tevfik Fikret	İstanbul
B) Manastır Askerî İdadisi	I. Dünya Savaşı	Mehmet Emin Yurdakul	Musul
C) İstanbul Harp Okulu	Fransız İhtilali	Namık Kemal	Selanik
D) Mahalle Mektebi	Sanayi İnkılabı	Ziya Gökalp	Batum

18.

Çocukluğuma dair ilk hatırladığım şey, mektebe gitmek meselesine aittir. Bundan dolayı annemle babam arasında okula gitmem konusunda fikir ayrılıkları vardı. Annem, mahalle mektebine gitmemi istiyordu. Babam, o zaman yeni açılan Şemsi Efendi Mektebine devam etmemi ve yeni yöntemlere göre okumamı istiyordu. Nihayet babam bu meseleyi ustaca halletti. Önce mahalle mektebine başladım. Böylece annemin gönlü yapılmış oldu. Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden alınıp Şemsi Efendi Mektebine kaydedildim.

(Cemil Sönmez, Atatürk'ün Yetişmesi ve Öğretmenleri, s.15.) (Düzenlenmiştir.)

Mustafa Kemal'in anne ve babası arasında okula gitme konusunda farklı düşüncelerin oluşması Osmanlı Devleti'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Eğitim birliğinin olmamasıyla
- B) Eğitimin yabancı devletlerin kontrolünde olmasıyla
- C) Eğitime yeterince önem verilmiyor olmasıyla
- D) Eğitim alacak kişilerin seçiliyor olmasıyla

19. Şam'da görevliyken gizlice Selanik'e gelen Mustafa Kemal burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin bir şubesini kurdu. Cemiyet toplantısında arkadaşlarına şu sözlerle seslenmiştir:

“Arkadaşlar bu gece burada sizleri toplamaktaki amacım şudur (...) Bu talihsiz memlekete karşı önemli görevlerimiz vardır. Onu kurtarmak biricik hedefimizdir. Bugün Makedonya'yı ve bütün Rumeli kıtasını vatandan ayırmak istiyorlar. (...) Millet, zulüm ve baskıcı yönetim altında mahvoluyor. Hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve yok oluş vardır. Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir. Tarih, bugün biz evlatlarına büyük görevler yüklüyor... Köhneleşmiş ve çürük idareyi yıkarak milleti hâkim kılmak kısacası, vatani kurtarmak için sizi göreve davet ediyorum...”

Buna göre Mustafa Kemal'in sözlerine bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. Teşkilatçı bir yapıya sahiptir.
- II. Liderlik kişiliği ön plana çıkmaktadır.
- III. Hedefine ulaşmak uğruna önemli görevler üstlenmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

20.

“... Topraklarımız üstünde ağırlaşan tehlike havasını nefesleri içinde duyduğu sırada 1897 Türk - Yunan Savaşı çıktı. “Gençliğimin en heyecanlı günlerini yaşadım. Küçük yaşıma bakmayarak gönüllüler arasına katılmak istiyordum.”

Gençler davul zurna sesleri arasında, ellerinde bayrakları ile cepheye koşuyorlardı. Aralarında bıyıkları henüz terlemeyen çocuklar da var. Bazı arkadaşlarının anlattıklarına göre o da arkadaşlarından biri ile okuldan kaçtı. Katılacakları bir kıta ararken gece vakti bir kapı önüne geldiler. Mustafa Kemal kapı tokmağını vurdu. Kapı'yı açan kadın sesini çıkarmadan içeri çekildi. Sonra lambayı gençlerin yüzüne tuttu:

- Mustafa sen burada ne arıyorsun?
- Cepheye ... Yunanlarla çarpışmaya ...

Kadıncağz güçlkle Mustafa Kemal'i kararından vazgeçirebildi.

(Falih Rıfki Atay, Çankaya, s 21-22.)

Falih Rıfki Atay'ın Çankaya adlı eserinde verilen olaya bakıldığında Mustafa Kemal'in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisinin ön plana çıktığı söylenebilir?

- A) Vatansever B) Teşkilatçı C) Yenilikçi D) İleri görüşlü

21. Aşağıda Mustafa Kemal'in doğduğu şehir olan Selanik'teki durumun anlatıldığı bir metin verilmiştir.

Her tarafta karışık sokakların aralarında tatlı sürprizlerle karşılaşılırdı; kâh yeşilliklerin arasından birdenbire şehir ve denize açılan manzaralar, kâh çocuk sesleri ile okunan Kur'an nağmelerinin taşıdığı sıbyan mektepleri, kâh muntazam vuruşlarla bakır veya demir döven çekiç seslerinin duyulduğu karanlık atölyeler, kâh kırlangıç yuvası gibi geçmişin birçok faciasını yaşamış yüksek evler (...) Bu şehrin dilleri ve dinleri farklı mütevazi insanları, bu küçük tatlardan büyük mutluluklar çıkarmasını biliirdi. (...)

Fakat çok geçmeden bu huzur ve sessizliğin yerini, Rum çetelerinin ayrılıkçı ırgıllıkları alacaktı! Korku ve tedirginlik (...) fırtına yüklü siyah bulutlar gibi dolaşmaya başlayacak, Makedonya'nın, (...) Selanik'in Türk mahallelerine bir karabasan gibi çöken bu korku ve tedirginlik bulutlarını dağıtmak, bir türlü mümkün olmayacaktı.

(Medyan, 2014: 31) (Düzenlenmiştir.)

Buna göre Mustafa Kemal'in doğduğu yıllar ile ilgili,

- I. Doğduğu şehirde zamanla karışıklıklar ve kargaşa ortamı oluşmuştur.
- II. Selanik'te Rumlar devlete karşı olumsuz faaliyetlerde bulunmuşlardır.
- III. Yaşanan isyanlar sonucunda Yunanistan Osmanlı Devleti'nden ayrılmıştır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I,II ve III.

22. Trablusgarp Savaşı devam ederken Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarını ele geçirmek isteyen Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ, Rusya'nın teşvikiyle birleşerek Osmanlı Devleti'ne saldırdılar (8 Ekim 1912). I. Balkan Savaşı olarak tarihe geçen bu olay, Osmanlı Devleti açısından felaketle sonuçlandı. Ordunya siyaset karışmış ve subaylar İttihatçılar ve İtilafçılar olarak iki siyasi gruba ayrılmıştı. Particilik yapan subaylar arasında irtibat ve iş birliği zayıftı. Ordumuzun ulaşım ve ikmal hatları da yeterli değildi. Tüm bunların etkisiyle küçük Balkan devletlerine karşı yeterince mücadele edilemedi. Kayıplar veren ordumuz geri çekilmeye başladı. Devletimize başkentlik yapmış, medeniyetimizin şaheserlerinden Selimiye Camisinin de bulunduğu sembol şehir Edirne Bulgarların eline geçti. İlerleyen Bulgar kuvvetleri İstanbul sınırına dayandı. Başkent de tehdit altında kalınca Osmanlı yöneticileri barış istediler. Dört Balkan devletiyle Osmanlı Devleti arasında imzalanan Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913) ile savaşa son verildi. Bu antlaşma ile Midye-Enez hattının batısındaki Balkan toprakları Edirne dâhil olmak üzere kaybedildi. Savaşın yarattığı kargaşadan faydalanan Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti. Arnavutluk, Osmanlı Devleti'nden ayrılan son Balkan devleti oldu.

Bu bilgilere bakılarak Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Savaşlar sonunda sınır daralmaları yaşamıştır.
- B) Ordu ve siyaset arasındaki çekişmeler savaşların kaybedilmesini tetiklemiştir.
- C) Balkan devletleri savaş sonunda Osmanlı Devleti'yle ticari ilişkileri geliştirici anlaşma imzalamışlardır.
- D) Osmanlı Devleti başkentini korumak ve daha fazla kayıplar vermemek için Balkan devletleriyle anlaşma imzalamıştır.